

Vergaderjaar 2025–2026

36 915 XV

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 2026 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 4

VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 20 april 2026

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer verslag uit te brengen in de vorm van een lijst van vragen met de daarop gegeven antwoorden.

De vragen zijn op 9 april 2026 voorgelegd aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Minister van Werk en Participatie. Bij brief van 17 april 2026 zijn ze door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Minister van Werk en Participatie beantwoord.

Met de vaststelling van het verslag acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Van der Lee

Adjunct-griffier van de commissie,
Morrin

Vraag 1

Klopt het dat er in het Arbeidsongeschiktheidsfonds (Aof) een reserve zit van zo'n 39 miljard euro?

Antwoord 1

Dat klopt, het UWV geeft in de januarinota 2026 aan dat het vermogen van het Arbeidsongeschiktheidsfonds eind 2025 bijna € 39,3 miljard bedraagt.

Vraag 2

Klopt het dat de regering voornemens is om de premie voor het Aof verder te verhogen?

Antwoord 2

Ja, de premietarieven van het Arbeidsongeschiktheidsfonds zullen stijgen door verschillende maatregelen uit het coalitieakkoord, waaronder de vrijheidsbijdrage voor bedrijven en het verlagen van het maximumdagloon en maximumpremieloon. Over de invulling van de vrijheidsbijdrage voor bedrijven zal overleg plaatsvinden met ondernemersorganisaties.

Vraag 3

Klopt het dat de overschotten van de Aof-premie mogen worden ingezet voor tekorten elders op de begroting?

Antwoord 3

Overschotten van de Aof-premie kunnen niet letterlijk worden ingezet voor tekorten elders op de rijkbegroting. Uit de sociale fondsen mogen alleen uitgaven worden gedaan aan de betreffende uitkeringsregelingen. Daarom worden de overschotten ook zichtbaar als een toenemend fondsvermogen. Wel zijn de sociale fondsen onderdeel van de overheid, en hun overschot is dus onderdeel van het EMU-saldo van de gehele collectieve sector. Een groter overschot van de sociale fondsen maakt het dus mogelijk dat andere onderdelen van de overheid een groter begrotingstekort hebben.

Vraag 4

Hoeveel inkomsten verwacht de regering te ontvangen uit boetes en sancties die voortvloeien uit maatregelen binnen de sociale zekerheid?

Antwoord 4

Ontvangsten uit boetes en sancties die voortvloeien uit maatregelen binnen de sociale zekerheid worden niet separaat inzichtelijk gemaakt, omdat er onvoldoende informatie beschikbaar is om tot een betrouwbare raming voor een aparte reeks te komen. De ontvangsten zijn onderdeel van de realisaties van regelingen.

Vraag 5

Welk bedrag aan opbrengsten uit opgelegde boetes en maatregelen binnen de sociale zekerheid wordt in de Voorjaarsnota geraamd? En in welke begroting staat dit?

Antwoord 5

Ontvangsten uit boetes en sancties die voortvloeien uit maatregelen binnen de sociale zekerheid worden niet separaat inzichtelijk gemaakt, omdat er onvoldoende informatie beschikbaar is om tot een betrouwbare raming voor een aparte reeks te komen. De ontvangsten zijn onderdeel van de realisaties van regelingen. In de begroting van SZW staan de meest recente realisatiecijfers per wet weergegeven.

Vraag 6

Kan worden aangegeven welk bedrag aan inkomsten er is uit boetes, kortingen en andere financiële maatregelen binnen de sociale zekerheid uitgesplitst per regeling?

Antwoord 6

In onderstaande tabellen wordt het bedrag aan inkomsten uit boetes en sancties (benadelingsbedrag) als gevolg van overtreding van de inlichtingenplicht weergegeven, uitgesplitst per regeling. De inkomsten uit kortingen zijn voor de regelingen die worden uitgevoerd door de SVB ook weergegeven. Voor UWV en gemeenten zijn hierover geen cijfers beschikbaar.

Boetes (x € 1 mln.) ¹	2024	2025
WW	0,4	0,5
Wajong	<0,1	<0,1
TW	0,1	<0,1
ZW	<0,1	<0,1
IVA, WGA, WAO, WAZ	0,1	0,2
AOW	0,6	0,7
AIO	0,2	0,2
Anw	0,1	<0,1
AKW	0,1	0,1
Participatiewet	2,4	1,9 ²

¹ Betreft opgelegde boetes

² Betreft opgelegde boetes

Benadelingsbedrag sancties (x € 1 mln.)	2024	2025
WW	2	2,2
Wajong	0,8	0,8
TW	1,5	4,7
ZW	1,2	1,8
IVA, WGA, WAO, WAZ	3,4	3,6
AOW	2,7	2,6
AIO	1,7	1,8
Anw	0,9	0,3
AKW	1,4	2,7
Participatiewet	29,9	21,9 ¹

¹ Betreft gegevens over de periode Q1 t/m Q3 2025.

Kortingen (x € 1 mln.)	2024	2025
AOW	5,6	6,1
AIO	9,5	8,5
Anw	0,1	0,1
AKW	1,5	2,4

Vraag 7

Waar wordt het geld opgebracht uit boetes die voortvloeien uit maatregelen binnen de sociale zekerheid aan uitgegeven?

Antwoord 7

Het geld dat wordt opgebracht uit boetes die voortvloeien uit maatregelen binnen de sociale zekerheid wordt teruggestort in de sociale fondsen of het gemeentefonds, en verrekend met de geraamde uitkeringslasten, afhankelijk van de uitkering die het betreft.

Vraag 8

Kan worden toegelicht of in de begroting rekening is gehouden met niet-gebruik van sociale zekerheidsregelingen door rechthebbenden, en zo ja, welk bedrag daarmee gemoeid is, uitgesplitst per regeling?

Antwoord 8

In de ramingen in de begroting van SZW wordt rekening gehouden dat een deel van de doelgroep geen of niet volledig gebruik maakt van regelingen waar wel recht op bestaat. De ramingen worden namelijk onder andere gebaseerd op realisatiecijfers (het daadwerkelijke gebruik) van de afgelopen jaren. Er is geen integraal overzicht beschikbaar van de uitkeringslasten als 100% gebruik gemaakt zou worden van de regelingen door alle rechthebbenden. Het verschilt van regeling tot regeling hoe het geraamde gebruik zich verhoudt tot het maximaal mogelijke gebruik, omdat ook de aard van regelingen verschilt. Er is wel onderzoek gedaan naar niet-gebruik, bijvoorbeeld de synthesestudie naar Niet-gebruik van inkomensondersteunende regelingen SZW¹ en de recente monitor van het niet-gebruik van toeslagen².

Vraag 9

Hoe groot is het budgettaire tekort als wordt uitgegaan van volledig gebruik van regelingen door alle rechthebbenden (dus zonder niet-gebruik) uitgesplitst per regeling?

Antwoord 9

Er is geen integraal overzicht beschikbaar van de uitkeringslasten als 100% gebruik gemaakt zou worden van de regelingen door alle rechthebbenden. Het verschilt van regeling tot regeling hoe het geraamde gebruik zich verhoudt tot het maximaal mogelijke gebruik, omdat ook de aard van regelingen verschilt. Er is wel onderzoek gedaan naar de wijze waarop en mate waarin niet-gebruik kan worden tegengegaan³. Deze inzichten zijn gebruikt om de financiële gevolgen van het wetsvoorstel proactieve dienstverlening SZW in te schatten.

Vraag 10

Welke effecten hebben de lagere Wet langdurige zorg (Wlz-)uitgaven op de instroom en uitstroom in de maatschappelijke opvang?

Antwoord 10

Beleid over maatschappelijke opvang valt onder verantwoordelijkheid van de Minister van VWS.

De neerwaartse bijstelling van de Wlz-uitgaven in de eerste suppletoire begroting 2026 staat los van de instroom en uitstroom in de maatschappelijke opvang. De begroting van de Wlz-uitgaven geactualiseerd op basis van de recente uitvoeringsinformatie van de NZa in haar zogenoemde «Februariëbrief benutting budgettair kader Wlz 2026»⁴. De NZa licht daarin toe dat het beeld over de afgelopen jaren laat zien dat het aantal indicaties blijft toenemen, maar dat de totale groei in 2025 lager was dan in voorgaande jaren en dat er geen aanwijzingen zijn dat de groei in 2026 sterk zal toe- of afnemen. Ten opzichte van de ontwerpbegroting leidt dit in 2026 tot lagere uitgaven (€ 602 miljoen) dan oorspronkelijk verwacht. Dit heeft verder dus geen effect voor de maatschappelijke opvang.

¹ Niet-gebruik inkomensondersteunende regelingen SZW. Een synthesestudie, januari 2023, Kamerstuk 26 448, nr. 696.

² Panteia en Universiteit Leiden, Monitor niet-gebruik toeslagen, Rapportage niet-gebruik 2021, mei 2025 (definitief_rapport_2_monitor_niet-gebruik_toeslagen_2021_panteia_lu.pdf).

³ Tijdelijke regeling pilot gerichte bevordering gebruik AIO, Kamerstuk 29 389, nr. 121.

⁴ Bijlage bij *Kamerstukken II, 2025–2026*, 34 104, nr. 466

Vraag 11

In hoeverre zijn gemeenten financieel in staat om de aanpak van dakloosheid voort te zetten, gezien de overhevelingen naar het gemeentefonds?

Antwoord 11

SZW voert beleid om armoede en problematische schulden te voorkomen en te bestrijden, dat kan bijdragen om dakloosheid te helpen voorkomen. Dit doet SZW onder andere door bij te dragen aan het Gemeentefonds. Hoe gemeenten deze middelen besteden is aan de gemeenten zelf. Specifieke vragen over het Gemeentefonds moeten gesteld worden aan de Minister van BZK, die hiervoor verantwoordelijk is. Verdere vragen over beleid ter voorkoming van dakloosheid kunnen gesteld worden aan de Minister van VWS, die verantwoordelijk is voor dit onderwerp.

Vraag 12

Zijn er specifieke middelen gereserveerd voor preventie van dakloosheid (bijv. vroegsignalering schulden, woonbegeleiding)?

Antwoord 12

Ten aanzien van dakloze EU-burgers is er nauwe samenwerking tussen VWS, SZW en J&V. In dat kader ondersteunt SZW VWS met een initiatief voor de opvang van kwetsbare niet-rechthebbende EU-burgers. Hiervoor is 13 miljoen per jaar voor de jaren 2026 t/m 2028 gereserveerd, waarvan € 8 miljoen per jaar vanuit SZW. Daarnaast voert SZW beleid voor het voorkomen en oplossen van geldzorgen, armoede en schulden, wat in sommige gevallen ook dakloosheid kan helpen voorkomen, al is daar meer voor nodig. Een voorbeeld is vroegsignalering van schulden, waarbij gemeenten met vastelastenpartners (verhuurders, zorgverzekeraars, energiebedrijven, waterbedrijven) inwoners met beginnende betalingsachterstanden benaderen met een hulpaanbod. Ook zijn er diverse andere laagdrempelige hulproutes voor mensen met geldzorgen, zoals Geldfit en vrijwilligersorganisaties, waar SZW een financiële bijdrage aan levert. Dit dient echter een veel breder doel dan alleen preventie van dakloosheid. Voor specifieke vragen over beschikbare middelen ter voorkoming van dakloosheid verwijs ik u verder naar de Minister van VWS.

Vraag 13

Kunt u inzicht geven in de ontwikkeling van het aantal dakloze personen in relatie tot deze begrotingswijzigingen?

Antwoord 13

In de jaren 2014–2018 zag het CBS een stijgende trend. Na vier jaar van daling, van bijna 40.000 in 2018 tot ruim 26.000 in 2022, ziet het CBS sinds 2022 weer een stijging. Volgens de schatting van het CBS waren er op 1 januari 2024 33.000 mensen dakloos. Er zijn geen causale verbanden te trekken tussen deze begrotingswijzigingen en het aantal dakloze personen.

Vraag 14

Hoeveel ambtenaren vallen bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid onder de nullijn?

Antwoord 14

Dit gaat om 5.486 medewerkers (stand 31 maart 2026) en 5.034,8 fte, werkzaam bij het SZW kerndepartement, Nederlandse Arbeidsinspectie en Rijksschoonmaakorganisatie.

Vraag 15

Hoeveel medewerkers bevinden zich in de lagere loonschalen (schaal 1 t/m 6)? Wat is het aandeel van deze groep binnen de uitvoering (uitvoeringsorganisaties vs. beleid)?

Antwoord 15

Aantal medewerkers

Kerndepartement	51
Nederlandse Arbeidsinspectie	51
Rijksschoonmaakorganisatie	1.592

TOTAAL **1.694**

Aantal fte

Kerndepartement	45,1
Nederlandse Arbeidsinspectie	46,7
Rijksschoonmaakorganisatie	1.243,6

TOTAAL **1.335,4**

Vraag 16

Welke functies/beroepen vallen voornamelijk binnen de lagere loonschalen (schaal 1 t/m 6)? Wat is de huidige en verwachte personeelskrachte binnen deze functies?

Antwoord 16

Functies op het niveau van schaal 1 t/m 6 bij SZW zijn (assistent) medewerker facilitair management, (assistent) medewerker administratie, managementondersteuner, medewerker verwerken en behandelen, ondersteunend medewerker toezicht/medewerker toezicht en medewerker communicatie.

Het grootste aantal medewerkers met een functie in de lagere loonschalen vervult de functie assistent medewerker facilitair management (schaal 1). Dit betreft de schoonmaakmedewerkers van de Rijksschoonmaakorganisatie (RSO). Verder komen de functies assistent medewerker facilitair management (schaal 3) en medewerker facilitair management (schaal 5) relatief veel voor. Dit betreft overwegend meewerkend voorwerkers en ambulante objectleiders (coördinator) van de RSO. Verder komt de functie managementondersteuner (schaal 6) in wat grotere aantallen voor. Voor de overige functies in de lagere loonschalen gaat het om kleine aantallen medewerkers per functie.

Voor de functies assistent medewerker facilitair management (schaal 1) en meewerkend voorwerker (schaal 3) wordt personeelskrachte verwacht door een ouder wordend medewerkersbestand en beperkte beschikbaarheid van nieuwe aanwas op de arbeidsmarkt.

Vraag 17

Zijn er interne analyses of risico-inschattingen gemaakt over de effecten van de nullijn, bijvoorbeeld op de instroom of uitstroom? Zo ja, kunnen deze worden gedeeld?

Antwoord 17

Er zijn geen interne analyses of risico-inschattingen gemaakt over de effecten van de nullijn. Wel heeft het Centraal Planbureau in de doorrekening van het Coalitieakkoord 2025–2028 het volgende opgemerkt: «In het verleden is gebleken dat de loonontwikkeling in de overheidssector niet duurzaam achter kan lopen op de loonontwikkeling in de marktsector.

Het CPB veronderstelt daarom dat het effect van een nullijn in 2026 in de daaropvolgende jaren wordt ingelopen en na vier jaar nihil is.»

Vraag 18

Bij hoeveel mensen die in 2025 (deels) arbeidsongeschikt zijn verklaard ligt de oorzaak van deze arbeidsongeschiktheid op de werkvloer?

Antwoord 18

SZW beschikt niet over deze gegevens. De Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) maakt ook geen onderscheid naar de oorzaak van de arbeidsongeschiktheid bij de toekenning van de uitkering. Het uitgangspunt van de WIA is de mate van arbeidsbeperking en niet de vraag waardoor (werkvloer of elders) iemand ziek is geworden.

Vraag 19

Welke vormen van letsel zijn er in 2025 en 2024 geconstateerd na een ongeluk op de werkvloer? Kan dit worden uitgesplitst in percentages en categorieën?

Antwoord 19

Cijfers van het CBS laten zien dat in 2024 85.000 arbeidsongevallen plaatsvonden waarbij de werknemer minstens vier dagen verzuimde. Bij 30% van deze ongevallen betreft dit psychisch letsel. Een ontwrichting, verstuiking of verrekking was in 29,1% van de gevallen het meest ernstige letsel bij een ongeval op de werkvloer. Botbreuken, wonden en oppervlakkige letsels zijn verwondingen die bij 10% van de ongevallen met minstens vier dagen verzuim zijn opgelopen. In de tweede helft van 2026 verschijnen de cijfers over 2025.

Tabel: Meest ernstige letsel bij arbeidsongeval met minstens vier dagen verzuim, 2024

Meest ernstige letsel bij arbeidsongeval	% arbeidsongevallen van werknemers (% van arbeidsongevallen werknemers (15 tot 75 jaar))
Psychisch letsel	30,3%
Ontwrichtingen, verstuikingen en verrekkingen	29,1%
Geen onderscheid lichamelijk en psychisch letsel	11,4%
Botbreuken	9,9%
Wonden en oppervlakkige letsels	9,9%
Hersenschuddingen en inwendige letsels	4,2%
Ander lichamelijk letsel	3,1%
Onbekend	2,2%

Bron: CBS, TNO

Vraag 20

Hoeveel procent van de werknemers ervoer in 2025 en 2024 een ongezonde werkdruk? Kan dit worden uitgesplitst naar sectoren?

Antwoord 20

Uit de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2024 van CBS en TNO blijkt dat in 2024 16% van de werknemers stressvol werk had, 9,1% emotioneel zwaar werk en 20% burn-outklachten (mede) door werk ervaart. Het percentage werknemers met stressvol werk was evenals voorgaande jaren het hoogst in de sectoren horeca (29%), zorg (23%) en onderwijs (22%). In de sectoren zorg en onderwijs was ook de emotionele belasting het hoogst (respectievelijk 19% en 17%). In het onderwijs is ook het aandeel werknemers met burn-outklachten met 25% het hoogst. Onderstaande tabel geeft de tien beroepen met het hoogste aandeel stressvol werk in 2024 weer. Cijfers over 2025 zijn nog niet beschikbaar.

Tabel: tien beroepen met hoogste aandeel stressvol werk, 2024

Categorie	Stressvol werk (%)
Apothekersassistenten	50,8%
Leerkrachten basisonderwijs	38,5%
Medisch praktijkassistenten	38,5%
Artsen	35,0%
Docenten algemene vakken voortgezet onderwijs	34,7%
Kelners en barpersoneel	34,4%
Verpleegkundigen (mbo)	34,2%
Bakkers	31,4%
Gespecialiseerd verpleegkundigen	30,2%
Koks	29,8%

Bron: CBS, TNO

Vraag 21

Bij welk percentage mensen dat in 2025 en 2024 is gekeurd door het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) werd uiteindelijk geen arbeidsongeschiktheid vastgesteld?

Antwoord 21

Volgens de Kwantitatieve Informatie 2025 van het UWV zijn er in 2024 86.183 aanvragen afgehandeld. Hiervan zijn er 25.588 afgewezen. Dit betreft circa 30%. In 2025 zijn er 77.349 aanvragen afgehandeld. Hiervan zijn er 23.711 afgewezen. Dit betreft circa 31%.

Vraag 22

Welke vormen van arbeidsongeschiktheid werden er vastgesteld en hoe vaak, uitgesplitst in categorieën en percentages?

Antwoord 22

In dit antwoord is gekeken naar het aantal nieuwe WIA-uitkeringen in 2024 en 2025. Bij een groot deel daarvan is de diagnose (vooralsnog) onbekend. Dit komt enerzijds doordat mensen die een WIA-voorschot ontvangen pas op een later moment beoordeeld worden. De diagnose wordt daardoor ook pas later vastgesteld en met terugwerkende kracht verwerkt in de cijfers. Daarnaast wordt er bij de vereenvoudigde beoordeling van 60-plussers geen volledige medische beoordeling gedaan door een verzekeringsarts van het UWV.

Onderstaande tabel geeft een uitsplitsing naar diagnosehoofdgroep van de nieuwe WIA-uitkeringen waarbij de diagnose bekend is. Dit betreft ongeveer de helft van het totaal aantal nieuwe uitkeringen. Deze informatie volgt uit de Kwantitatieve Informatie 2025 van het UWV. Door de grote omvang van de groep onbekend kunnen deze cijfers niet als representatief worden beschouwd voor de volledige groep.

Tabel: WIA-toekenningen in 2024 en 2025 uitgesplitst naar diagnosehoofdgroep.

	2024		2025	
	Absoluut	Percentage	Absoluut	Percentage
Nieuwe WIA-uitkeringen	69.046	100%	71.325	100%
wv. Onbekend	26.972	39%	35.673	50%
wv. Bekend	42.074	61%	35.652	50%
<u>Uitsplitsing bekend naar diagnosehoofdgroep</u>				
Totaal bekend	42.074	100%	35.652	100%
wv. Oncologische aandoeningen	2.976	7%	2.570	7%
wv. Psychische stoornissen	16.864	40%	15.455	43%
wv. Aandoeningen van het zenuwstelsel	3.601	9%	3.332	9%
wv. Aandoeningen van hart- en vaten	1.041	2%	1.231	3%
wv. Aandoeningen van het botspierstelsel en bindweefsel	7.327	17%	5.434	15%

	2024		2025	
	Absoluut	Percentage	Absoluut	Percentage
wv. Aandoeningen van het ademhalingsstelsel	985	2%	945	3%
wv. Infectieziekten	3.287	8%	1.580	4%
wv. Overig	5.993	14%	5.105	14%

	2024		2025	
	Absoluut	Percentage	Absoluut	Percentage
Nieuwe WIA-uitkeringen	69.046	100%	71.325	100%
wv. Onbekend	26.972	39%	35.673	50%
wv. Bekend	42.074	61%	35.652	50%
<u>Uitsplitsing bekend naar diagnosehoofdgroep</u>				
Totaal bekend	42.074	100%	35.652	100%
wv. Oncologische aandoeningen	2.976	7%	2.570	7%
wv. Psychische stoornissen	16.864	40%	15.455	43%
wv. Aandoeningen van het zenuwstelsel	3.601	9%	3.332	9%
wv. Aandoeningen van hart- en vaten	1.041	2%	1.231	3%
wv. Aandoeningen van het botspierstelsel en bindweefsel	7.327	17%	5.434	15%
wv. Aandoeningen van het ademhalingsstelsel	985	2%	945	3%
wv. Infectieziekten	3.287	8%	1.580	4%
wv. Overig	5.993	14%	5.105	14%

Vraag 23

Bij hoeveel werkgevers (in percentage) zijn er op dit moment geen passende banen voor mensen met een arbeidshandicap?

Antwoord 23

Hier zijn geen exacte gegevens van. Wel blijkt uit het onderzoek «Arbeidsmarkt in kaart» van het SCP uit 2023⁵ dat 18,3% van alle werkgevers mensen met een arbeidsbeperking in dienst hebben. Belangrijk hierbij te vermelden is dat als er gekeken wordt naar middelgrote (30%) en grote organisaties (60%) dit percentage beduidend hoger is.

Vraag 24

Welke redenen geven werkgevers waardoor er volgens hun geen passende banen worden gecreëerd voor mensen met een arbeidshandicap?

Antwoord 24

Uit het onderzoek «Arbeidsmarkt in kaart» van het SCP uit 2023⁶ blijkt dat twee op de vijf werkgevers aangeven geen geschikte functies te hebben voor deze groep. Daarnaast noemt 18% van de werkgevers als reden dat de organisatie te weinig capaciteit heeft voor begeleiding en ondersteuning van mensen met een arbeidsbeperking. Bijna 43% van de werkgevers geeft aan dat wanneer er aanvullende voorzieningen zijn voor ziekteverzuim, zij wel bereid zijn mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen. Bij middelgrote en grote organisaties is dit aandeel gemiddeld nog hoger, namelijk meer dan de helft. Dat is opvallend, omdat er binnen de banenafpraak al sprake is van voorzieningen voor ziekteverzuim. De bestaande no-riskregeling zorgt er namelijk voor dat werkgevers worden vrijgesteld van het doorbetalen van het loon als een medewerker met een arbeidsbeperking binnen de banenafpraak ziek uitvalt.

⁵ Arbeidsmarkt in kaart: werkgevers - editie 4 | Sociaal en Cultureel Planbureau

⁶ Arbeidsmarkt in kaart: werkgevers - editie 4 | Sociaal en Cultureel Planbureau

Daarnaast blijkt uit onderzoek (o.a. van Start Foundation⁷) dat werkgevers de huidige afbakening van de doelgroep binnen de banenafpraak te smal vinden. Het is voor werkgevers vaak niet duidelijk waarom iemand met een beperking wel of niet onder de doelgroep banenafpraak valt. Ook geven werkgevers aan de wet- en regelgeving complex te vinden. Deze punten zijn een belangrijke reden om de banenafpraak fundamenteel te herzien. U bent hierover in juni 2025 geïnformeerd⁸ en rond de zomer 2026 wordt u opnieuw geïnformeerd.

Vraag 25

Welk percentage arbeidsongeschikten kan na of tijdens de ziekte terugkeren in een passende baan bij de huidige werkgever?

Antwoord 25

Uit een onderzoek uit 2016 bleek dat het percentage langdurig zieke werknemers dat tijdens de loondoorbetalingsperiode terugkeert bij de huidige werkgever (1^e spoor) circa 55% is⁹. Voor mensen die de WIA-poort bereiken verschilt het percentage dat bij de huidige werkgever in dienst blijft. Voor mensen die niet de WIA instromen is dit circa 65%, voor mensen die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn is dit circa 50% en voor mensen die volledig arbeidsongeschikt zijn is dit circa 20%¹⁰. Van de mensen die niet de WIA instromen of gedeeltelijk arbeidsongeschikt worden is één jaar later nog meer dan 80% aan het werk. Mensen kunnen eventueel ook later na de claimbeoordeling weer aan de slag gaan bij hun oude werkgever. Hier zijn echter geen cijfers over beschikbaar.

Vraag 26

Welk percentage arbeidsongeschikten kan na ziekte of tijdens de ziekte helemaal niet meer bij een werkgever terecht? Welke klachten hebben deze mensen?

Antwoord 26

Het percentage langdurig zieke werknemers dat tijdens de loondoorbetalingsperiode niet meer aan het werk gaat is ruim 20%¹¹. In de Ziektewet is circa 30% van de mensen van wie de ZW-uitkering is beëindigd, niet hersteld¹². Het is echter onbekend welk deel van de mensen die binnen de Ziektewet herstelt (weer) werkt. In de WIA is zo'n 87%¹³ van alle mensen niet aan het werk. Dit betekent niet dat mensen in de WIA in het algemeen op langere termijn niet meer aan het werk komen. Mensen die aan het werk zijn en herstellen, stromen immers de WIA uit. Ongeveer 25.000 mensen zijn in 2024 de WIA uitgestroomd vanwege een reden anders dan werk (en exclusief detentie), bijvoorbeeld door pensionering of overlijden. Deze mensen zijn dus ook niet duurzaam bij een werkgever aan de slag gekomen. De mate van arbeidsparticipatie verschilt per medische diagnose, waarbij mensen met een aandoening aan het bewegingsstelsel of een psychische aandoening minder vaak aan het werk zijn dan mensen met een overige aandoening¹⁴. Vooral mensen die voormalig een vangnetter waren, zijn veel minder vaak aan het werk dan voormalig werknemers.

⁷ Gedwongen discriminatie door Banenafpraak | Start Foundation

⁸ Kamerstukken II 2024/25 34 352 nr. 340

⁹ Panteia (2016), De theorie en praktijk van re-integratie tweede spoor, Tabel 3.3

¹⁰ UWV (2023), UWV monitor Arbeidsparticipatie arbeidsbeperkten 2023

¹¹ Panteia (2016), De theorie en praktijk van re-integratie tweede spoor, Tabel 3.3

¹² UWV (2025), UWV kwantitatieve informatie 2024, eigen berekeningen

¹³ UWV (2025), UWV kwantitatieve informatie 2024

¹⁴ UWV (2024), UWV Monitor arbeidsparticipatie arbeidsbeperkten 2023, Tabel 4.4

Vraag 27

Hoeveel mensen met een arbeidshandicap zitten er op dit moment thuis, maar zouden wel willen werken?

Antwoord 27

De helft hiervan (ruim 145.000) is aan het werk binnen de banenafpraak. Dit betekent dat er zo'n 135.000 mensen in de doelgroep banenafpraak zitten die niet aan het werk zijn. De Arbeidsinspectie heeft onderzoek¹⁵ gedaan naar deze groep en daaruit blijkt dat een aanzienlijk deel van deze groep (35%) geen reële kans op werk heeft. Hoeveel mensen binnen deze groep wel zouden willen werken is niet bekend.

Daarnaast is er ook nog een behoorlijke groep mensen met een arbeidshandicap die niet valt onder de doelgroep banenafpraak. Wat precies de omvang van deze groep is, is niet bekend, maar een deel van deze groep wil graag aan het werk, zie bijvoorbeeld het initiatief van onder andere Start Foundation «Niet (on)beperkt genoeg»¹⁶. Mede naar aanleiding van dit initiatief is de banenafpraak fundamenteel te herzien. U bent hierover in juni 2025 geïnformeerd¹⁷ en voor de zomer 2026 wordt u opnieuw geïnformeerd.

Vraag 28

Welke sancties krijgen werkgevers wanneer zij geen passende banen voor mensen met een arbeidshandicap creëren?

Antwoord 28

Met de wet vereenvoudigde banenafpraak die op 9 mei 2025 in het Staatsblad is gepubliceerd is er voor het eerst sinds het begin van de banenafpraak een werkende quotumregeling die geactiveerd kan worden als het aantal te realiseren banen achterblijft. Deze regeling werkt met een bonus en een malus. Dit betekent dat werkgevers die meer banen realiseren dan is afgesproken een bonus krijgen en werkgevers die minder banen realiseren een boete. Het activeren van deze quotumregeling blijft een zwaar instrument. Daarom zal dit besluit alleen na zorgvuldig beraad worden genomen. Het kabinet overlegt eerst met sociale partners en gemeenten over de beslissing voor het activeren. Daarbij kunnen de economische situatie, de beschikbaarheid van kandidaten en de realisaties worden meegenomen. Dit jaar zal er een besluit aan de Tweede en Eerste Kamer worden voorgehangen waarmee de activering van de nieuwe quotumregeling, indien gewenst, zoals in de Wet vereenvoudigde banenafpraak is opgenomen, mogelijk wordt gemaakt.

Vraag 29

Waar baseert de regering de prognose op dat de instroom in de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA) zo groot zal zijn? Welke vormen van arbeidsongeschiktheid zorgen voor deze instroom?

Antwoord 29

Het aantal WIA-aanvragen en het aantal 42^e-weeks ziekmeldingen bij het UWV zijn in 2025 hoger uitgevallen dan eerder verwacht. De ontwikkeling van dit langdurige verzuim is een goede voorspeller voor het aantal WIA-aanvragen in 2026. De inschatting is dat het aantal aanvragen in 2026 groeit met 6,0%. De toename van het aantal aanvragen komt gedeeltelijk doordat het aantal verzekerden hoger uitvalt als gevolg van conjunctuurontwikkelingen. De resterende groei komt doordat de instroom van de

¹⁵ Op papier arbeidsvermogen, in de praktijk geen reële kans op werk | Nederlandse Arbeidsinspectie

¹⁶ Niet (on)beperkt genoeg | Startfoundation

¹⁷ Kamerstukken II 2024/25 34 352 nr. 340

groep mensen met psychische aandoeningen vermoedelijk verder zal stijgen op basis van de realisaties.

Naast de toename van het aantal WIA-aanvragen leidt ook de uitvoeringsproblematiek tot meer (tijdelijke) instroom. Als UWV de claimbeoordeling niet tijdig kan verrichten, kan een verzekerde een voorschot ontvangen. Er worden meer voorschotten verstrekt dan eerder verwacht. Daardoor stroomt een deel van de mensen administratief tijdelijk de WIA in, doordat een voorschot aangemerkt wordt als instroom. Als ze minder dan 35% arbeidsongeschikt worden verklaard, stromen ze na de claimbeoordeling weer uit. Een aantal van de getroffen maatregelen om de uitvoering te ontlasten leidt naar verwachting tot meer (tijdelijke) instroom, zoals praktisch beoordelen en de herinvoering van de 60-plusmaatregel in september 2025.

Vraag 30

Welke gevolgen zal het heffen van extra Aof-premie volgens de regering hebben op de loonontwikkeling?

Antwoord 30

Hogere werkgeverslasten zorgen op termijn voor een lagere loonontwikkeling. De loonontwikkeling hangt echter ook af van andere factoren. Het CPB raamt in de analyse van het coalitieakkoord een 0,1 procentpunt lagere CAO-loonstijging voor de jaren 2027–2030 (3,2 procent in de doorrekening van het coalitieakkoord tegenover 3,3 procent in het basispad).

Vraag 31

Welke gevolgen zal het verlagen van het maximumdagloon volgens de regering hebben op de hoogte van geheven premies?

Antwoord 31

Een verlaging van het maximumpremieloon met 20% zorgt voor ongeveer € 2,6 miljard minder premie-inkomsten (in prijzen 2026) voor de arbeidsongeschiktheid, werkloosheid en de opslag kinderopvang tezamen. Om die premie-inkomsten op hetzelfde niveau te houden zoals in het coalitieakkoord is opgenomen, worden de betreffende premietarieven gezamenlijk met ongeveer 0,78 procentpunt omhoog bijgesteld.

Vraag 32

Wat is de verwachte loonontwikkeling in 2026? Hoe verhoudt zich dat tegenover het verwachte inflatiecijfer, gecorrigeerd op de huidige ontwikkelingen rond de situatie in Iran?

Antwoord 32

In het Centraal Economisch Plan (CEP) verwacht het Centraal Planbureau (CPB) dat de contractloonontwikkeling in 2026 uitkomt op 4,0% en inflatie op 2,3%, dat is nog exclusief de ontwikkelingen in het Midden-Oosten. De gevolgen van de situatie in het Midden-Oosten op de energieprijzen en inflatie zijn uiterst onzeker. In een recenter onderzoek naar de mogelijke impact op de inflatie verwacht het CPB dat op basis van de huidige marktverwachtingen de inflatie in 2026 uitkomt op 3,8%. Indien de energieprijzen nog verder doorstijgen en de prijzen langer op een hoog niveau blijven, dan kan de inflatie oplopen tot 5,3%¹⁸.

¹⁸ CPB (2026), De economische impact van hogere energieprijzen door de Iranoorlog, geraadpleegd 16-04-2026

Vraag 33

Voor welk bedrag leiden de achterstanden van de WIA-beoordelingen tot financiële consequenties in de Voorjaarsnota?

Antwoord 33

Op basis van realisaties van de afgelopen jaren en een prognose van de ontwikkeling van de achterstanden is een raming opgesteld van de kosten van het kwijschelden van WIA- en TW-voorschotten. Op basis van deze raming zijn in de voorjaarsbesluitvorming 2025 meerjarig middelen gereserveerd. Deze lopen op van circa € 33 miljoen in 2026 naar circa € 99 miljoen per jaar vanaf 2030 en zijn onderdeel van de WIA-raming.

Vraag 34

Wat voor doorwerking is er tussen de aftrek specifieke zorgkosten en het kindgebonden budget? Hoe werkt deze?

Antwoord 34

De aftrek specifieke zorgkosten verlaagt het verzamelinkomen. Het verzamelinkomen is het inkomensbegrip dat wordt gebruikt voor de vaststelling van het recht op toeslagen, waaronder het kindgebonden budget. Omdat het kindgebonden budget inkomensafhankelijk is, leidt het vervallen van deze aftrekpost tot een hoger verzamelinkomen voor de toeslagen en daarmee tot onder meer lagere WKB-uitgaven.

Dit betreft een generieke doorwerking via het relevante inkomensbegrip voor de toeslagen. Een vergelijkbaar effect deed zich bijvoorbeeld eerder in het verleden voor bij de stapsgewijze beperking van de zelfstandigenaftrek, hetgeen ook resulteerde in een hoger verzamelinkomen en daarmee een lager recht op toeslagen.

Vraag 35

Kunt u de Ramingsbijstellingen uitkeringslasten verder uitsplitsen?

Antwoord 35

Onderstaande tabel bevat een uitsplitsing van de Ramingsbijstellingen uitkeringslasten.

Regeling	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Begrotingsgefinancierde uitgaven	- 380	- 282	- 177	- 153	- 210	- 215
wv. Toeslagenwet	15	23	15	15	19	23
wv. Inkomensvoorziening oudere werklozen	- 4	0	0	4	13	10
wv. Wajong	8	3	- 82	- 84	- 83	- 84
wv. Uitvoeringskosten UWV	1	- 4	- 4	- 4	- 3	- 3
wv. Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen	6	9	12	17	22	28
wv. Algemene Kinderbijslagwet	19	20	20	18	15	12
wv. Tegemoetkoming asbestslachtoffers	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1
wv. Tegemoetkoming stoffengerelateerde beroepsziekten	- 9	- 14	- 29	- 42	- 44	- 40
wv. Remigratiewet	- 1	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2
wv. Uitvoeringskosten SVB	0	1	1	1	2	2
wv. Loonkostenvoordelen	- 20	- 2	- 1	- 1	- 1	- 1
wv. Kinderopvangtoeslag	- 248	- 273	- 132	- 93	- 110	- 96
wv. Wet op het kindgebonden budget	- 87	- 68	- 89	- 67	- 45	- 37
wv. DUO-leningen	3	7	6	6	5	5
wv. COA voorinburgering	- 23	7	9	11	11	11
wv. Inkomensvoorziening oudere en gedeeltematig arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen	- 3	- 3	- 3	- 3	- 3	- 3
wv. Inkomensvoorziening oudere en gedeeltematig arbeidsongeschikte werkloze werknemers	- 2	- 6	- 7	- 9	- 10	- 12
wv. Bijstand voor zelfstandigen	3	2	2	2	2	2
wv. Kwijtschelden schulden	- 7	- 3	- 1	0	0	0
wv. Uitvoeringsinformatie Caribisch-Nederland	1	2	5	6	7	8

Regeling	2026	2027	2028	2029	2030	2031
wv. SPUK inburgering	0	35	92	120	128	128
wv. Alleenverdienersproblematiek	5	- 4	0	0	0	0
wv. Uitvoeringskosten Dubbele Kinderbijslag						
Intensieve Zorg	1	1	1	1	1	1
wv. Bijstand	- 36	27	51	- 7	- 89	- 120
wv. Loonkostensubsidie	- 37	- 39	- 41	- 43	- 45	- 47
wv. Noodmaatregel Overbrugging Werkloosheid	36	0	0	0	0	0
wv. Overig	0	0	0	0	0	2
Begrotingsgefinancierde ontvangsten	0	74	87	86	73	62
wv. Toeslagenwet	- 6	0	0	0	0	0
wv. Inkomensvoorziening oudere werklozen	- 1	0	0	0	0	0
wv. Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen	- 3	0	0	0	0	0
wv. Tegemoetkoming stoffengerelateerde beroepsziekten	- 2	0	0	0	0	0
wv. Remigratiewet	- 1	0	0	0	0	0
wv. Kinderopvangtoeslag	19	13	29	29	18	8
wv. Wet op het kindgebonden budget	45	60	57	56	54	53
wv. DUO-leningen	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2
wv. COA voorinburgering	- 3	0	0	0	0	0
wv. SPUK inburgering	- 48	0	0	0	0	0
wv. Boeteontvangsten Inspectie	3	3	3	3	3	3
wv. Overig	0	0	0	0	0	0
Premiegefinancierde uitgaven	737	1050	1170	1010	835	851
wv. Ziektewet	202	206	213	219	215	217
wv. Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen	- 28	- 26	- 24	- 22	- 21	- 19
wv. Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen	- 2	- 1	- 1	- 1	0	0
wv. Inkomensvoorziening volledig arbeidsongeschikten	- 147	- 246	- 288	- 295	- 300	- 256
wv. Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten	329	607	793	794 ¹	798*	753*
wv. Verlofregelingen	149	159	161	162	159	164
wv. Compensatie Transitievergoeding bij Langdurige Arbeidsongeschiktheid	- 4	- 58	- 16	5	5	6
wv. Uitvoeringskosten UWV	61	86	85	76	75	91
wv. Algemene ouderdomswet	1	54	71	63	38	8
wv. Algemene nabestaandenwet	- 3	- 6	- 7	- 8	- 10	- 10
wv. Werkloosheidswet	178	275	181	19	- 125	- 102
wv. Overig	0	0	0	0	0	0
Premiegefinancierde ontvangsten	- 6	- 3	- 14	- 35	- 2	- 1
wv. Uitvoeringsfonds voor de Overheid	- 6	- 3	- 14	- 35	- 2	- 1

¹ Dit betreft een gedeelte van de ramingsbijstelling. Het restant is gereserveerd op de Aanvullende Post (€ 152 miljoen in 2029 oplopend naar € 506 miljoen in 2031).

Vraag 36

Waar slaat de vernieuwing rijksdienst neer? Komt deze ook bij uitvoeringsorganisaties?

Antwoord 36

Ja, deze taakstelling wordt op dezelfde wijze verdeeld als de efficiency-taakstelling. In het coalitieakkoord is opgenomen dat deze taakstelling wordt doorgevoerd naar rato van de apparaatsuitgaven per departement en uitvoering.

Vraag 37

Welke inhoudelijke voorstellen zijn er voor de vernieuwing rijksdienst?

Antwoord 37

Deze zijn er nu nog niet en moeten nog verder worden uitgewerkt. Dit is ook onderwerp van gesprek in de Ministeriële Taskforce Slagvaardige

Overheid waarbij de Staatssecretaris van BZK optreedt als coördinerend bewindspersoon op dit onderwerp.

Vraag 38

Waarom kunnen de Participatiewetwet in balans maatregelen bufferbudget en niet-rechthebbende partner niet halverwege het jaar ingevoerd worden?

Antwoord 38

Voor beide maatregelen zijn aanpassingen van de ICT-systemen bij gemeenten nodig. Deze aanpassingen zijn niet realiseerbaar voor 1 juli 2026 en kunnen daarom niet halverwege het jaar ingevoerd worden. De inwerkingtredingsdata van alle wijzigingen in de Participatiewet in balans zijn afgestemd met de VNG. Uitgangspunt is daarbij geweest om zo min mogelijk verschillende inwerkingtredingsdata te hanteren, zodat de implementatie doenbaar is voor gemeenten.

Vraag 39

Welk bedrag is er gemeoid met het uitsluiten van de bijstand in de Wet proactieve dienstverlening? Kunt u toelichten waarom de regering spreekt van 30 miljoen euro, terwijl gemeenten het hebben over 47 miljoen euro? Is er een verklaring voor dit verschil?

Antwoord 39

Met de versoebing van het conceptbesluit proactieve dienstverlening SZW treedt het onderdeel over gegevensuitwisseling voor de algemene bijstand niet in werking totdat er voldoende middelen beschikbaar zijn. Het gaat om structureel € 30,1 miljoen per jaar, bestaande uit uitkeringslasten van € 28,4 miljoen en uitvoeringskosten van € 1,7 miljoen.

Naast de algemene bijstand waren er reeds een aantal andere onderdelen nog niet voorzien van financiële dekking. Dit zijn de onderdelen bijzondere bijstand (structureel € 15,5 miljoen) en studietoeslag (structureel € 1,5 miljoen) waarvan door het vorige kabinet reeds was besloten dat deze niet mee zouden lopen. Dit telt samen op tot structureel € 47,1 miljoen per jaar. De VNG spreekt over € 47,1 miljoen omdat dit alle onderdelen betreft waarvoor nog geen financiële dekking is voorzien. De regering spreekt over € 30,1 miljoen omdat dit enkel het onderdeel algemene bijstand betreft wat bij de voorjaarsnota is komen te vervallen (studietoeslag en bijzondere bijstand zijn tot nu toe geen onderdeel geweest van het besluit vanwege ontbrekende dekking).

Vraag 40

Waar wordt de dekking voor de tegenvaller in de WIA van 1 miljard euro gevonden, naast de 30 miljoen euro uit proactieve dienstverlening? Waar komt de resterende 970 miljoen euro vandaan?

Antwoord 40

Dit is onderdeel van de integrale besluitvorming over het bredere beeld van de rijksbegroting, waardoor het merendeel van de tegenvaller in het rijksbrede beeld is opgevangen. Op de SZW-begroting is dekking gevonden in de versoebing van het wetsvoorstel proactieve dienstverlening voor het onderdeel algemene bijstand (€ 30 miljoen structureel) en het afschaffen van kinderbijslag (AKW) en kindgebonden budget (WKB) voor 16- en 17-jarigen als ze tegelijkertijd studiefinanciering ontvangen (structureel € 53 miljoen). Dit is in lijn met de situatie van vóór 2020, voor de overgang naar het sociaal leenstelsel. De vormgeving van deze maatregel wordt betrokken bij de verdere uitwerking van de nieuwe kindregeling waartoe is besloten in het coalitieakkoord. Daarnaast is op de Aanvullende Post van Financiën een ombuiging opgenomen voor de jaren

vanaf 2029 ter beheersing van de begroting van SZW (structureel € 253 miljoen vanaf 2031).

Vraag 41

Zijn er andere dekkingsmogelijkheden voor de WIA-tegenvaller dan onder meer het budget voor proactieve dienstverlening?

Antwoord 41

Ieder jaar op Prinsjesdag wordt de ombuigingslijst gepresenteerd, waarin andere mogelijke maatregelen zijn opgenomen.

Vraag 42

Leidt het inzetten van de extra middelen voor taalaanbod als dekking van budgettaire problematiek niet tot een tekort op het beschikbare taalaanbod voor bijstandsgerechtigden?

Antwoord 42

Dit heeft tot gevolg dat er minder taaltrajecten dan verwacht aangeboden kunnen worden aan mensen in de bijstand. De bestaande financiële stromen waarmee gemeenten taalonderwijs aan kunnen bieden aan bijstandsgerechtigden, zoals via het re-integratiebudget of de WEB-middelen, blijven in stand.

Vraag 43

Hoeveel inkomsten verwacht de regering te genereren uit de kortingen en boetes in het kader van de taaleis?

Antwoord 43

Er wordt geen beleid gevoerd op het genereren van inkomsten uit kortingen en boetes in het kader van de taaleis. In de SZW-begroting wordt daarom ook geen rekening gehouden met verwachte inkomsten uit kortingen en boetes in het kader van de taaleis.

Vraag 44

Wanneer is het besluit gevallen om de Algemene Kinderbijslagwet (AKW) en Wet op het Kindgebonden Budget (WKB) bij studiefinanciering af te schaffen?

Antwoord 44

Dit besluit is genomen in de voorjaarsnotabesluitvorming 2026.

Vraag 45

Welke beleidsvoorbereiding ligt er onder het besluit AKW en WKB bij studiefinanciering afschaffen?

Antwoord 45

Met deze maatregel wordt beoogd aan te sluiten bij de situatie van vóór 2020. Tot 2020 bestond er namelijk al geen recht op AKW (en daarmee ook WKB) wanneer een 16- of 17-jarig kind recht had op studiefinanciering. Deze uitzondering is destijds geschrapt vanwege de invoering van het sociaal leenstelsel. Nu studenten weer recht hebben op een basisbeurs, wordt herinvoering van deze uitzondering passend geacht. Dit beperkt bovendien de stapeling van inkomensondersteuning.

De studiefinanciering bevat, naast de basisbeurs, ook een van het inkomen van de ouders afhankelijke bijdrage aan het levensonderhoud van de student, de aanvullende beurs. Als ouders AKW en WKB ontvangen, en het kind basisbeurs én aanvullende beurs ontvangt voor een studie in het hoger onderwijs (hbo/wo) is sprake van overlappende financiering van de kosten van levensonderhoud van het kind. De

vormgeving van deze maatregel wordt betrokken bij de verdere uitwerking van de nieuwe kindregeling.

Vraag 46

Kunt u nader toelichten wat het bedrag aan vermindering van 676 duizend euro aan premieopbrengsten betekent. Hoe verhoudt dit zich tot een derving van 2,6 miljard euro bij de verlaging van het maximale premieloon?

Antwoord 46

De vermindering van € 676 miljoen betreft de lagere uitgaven aan de verschillende uitkeringsregelingen als gevolg van de verlaging van het maximumdagloon. De verlaging van het maximumpremieloon leidt tot een veel groter bedrag aan gedeerde premie-inkomsten. Dat komt doordat de hoogte van uitkeringen maar een deel is van het maximumdagloon, vaak 70 procent of lager als bijvoorbeeld sprake is van gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid of gedeeltelijke werkloosheid. Daarnaast zijn de premie-inkomsten zelf hoger dan de uitgaven aan de werknemersverzekeringen. Een daling van de grondslag met 20 procent zorgt dus voor meer inkomstenderving dan uitgavenderving. Tot slot is in de raming meegenomen dat mensen met een loon op of boven het maximumdagloon relatief ondervertegenwoordigd zijn in de uitkeringsontvangers.

Vraag 47

Wat betekent het dat een deel van de ramingsbijstelling rondom uitvoeringsinformatie WIA op de aanvullende post wordt gereserveerd? Betekent dit dat deze mutatie deels nog gedekt moet worden?

Antwoord 47

De volledige ramingsbijstelling van de WIA is gedekt. Een deel (€ 553 miljoen structureel) staat op de begroting van SZW, het andere deel staat vanaf 2029 (€ 506 miljoen structureel) gereserveerd op de Aanvullende post bij Financiën.

Vraag 48

De uitgaven aan de WIA worden opwaarts bijgesteld met 285 miljoen euro in 2026, oplopend naar 1.065 miljoen euro in 2031, klopt het dat een deel van deze bijstelling reeds bekend was bij de Miljoenennota? Zo ja, ter hoogte van welk bedrag?

Antwoord 48

Nee, dat klopt niet. De laatste meerjarige raming van de WIA-uitgaven betrof de verwerking van de januarinota 2025 van het UWV welke bij Voorjaarsnota. De informatie uit de januarinota 2026, die nu is verwerkt, was toen nog niet beschikbaar en ook niet bij de Miljoenennota 2026.

Bij het verwerken van de laatste UWV-cijfers zijn ook andere nieuwe inzichten gebruikt, specifiek met betrekking tot de ontwikkeling van de ziektebeelden psychische aandoeningen en long-covid, onder andere door opgedane inzichten vanuit het IBO WIA, wat in december 2025 is gepubliceerd:

- Psychische aandoeningen: in de UWV-cijfers van vorig jaar was voor het eerst duidelijk te zien dat de WIA-instroom als gevolg van psychische aandoeningen meer dan proportioneel was gestegen. Het was echter zeer onzeker hoe deze ontwikkeling zou doorzetten. Daarom is er destijds voor gekozen om deze extra instroomstijging in de raming als tijdelijk te veronderstellen en dus af te bouwen naar 0 aan het einde van de begrotingshorizon. Op basis van de laatste UWV-cijfers en het IBO WIA kan echter geconcludeerd worden dat het hier gaat om een maatschappelijke ontwikkeling die naar verwachting

niet snel zal keren. Daarom is in de nieuwe raming de afbouw losgelaten. Het wijzigen van deze afname leidt tot hogere verwachte uitkeringslasten.

- Long-covid: als gevolg van de coronapandemie zijn er mensen langdurig ziek en arbeidsongeschikt geworden als gevolg van long-covid. Dit heeft geleid tot extra WIA-instroom. Ook hierbij is vorig jaar de aannahme gemaakt dat dit voor een deel een tijdelijk effect betrof. Deze extra instroom werd daarom ook gedeeltelijk afgebouwd richting het einde van de begrotingshorizon. Op basis van de laatste UWV-cijfers is echter niet op te maken in hoeverre deze afbouw in de werkelijkheid optreedt en of deze ook gaat optreden. Daarom is ook deze afbouw in de huidige raming losgelaten, wat leidt tot hogere verwachte WIA-instroom en dus uitkeringslasten.

Het aanpassen van deze twee aannames liggen, samen met de verwerking van de hogere instroomcijfers van het UWV uit de januarinota 2026 (zie ook het antwoord op vraag 29) ten grondslag aan de tegenvaller.

Vraag 49

De uitgaven aan de WIA worden opwaarts bijgesteld met 285 miljoen euro in 2026, oplopend naar 1.065 miljoen euro in 2031, klopt het dat een deel van deze bijstelling reeds bekend was bij de Miljoenennota? Klopt het dat de inschatting was dat het bedrag toen 761 miljoen bedroeg?

Antwoord 49

Nee, dat klopt niet. De laatste meerjarige raming van de WIA-uitgaven betrof de verwerking van de januarinota 2025 van het UWV bij Voorjaarsnota 2025. De informatie uit de januarinota 2026, die nu is verwerkt, was toen nog niet beschikbaar en ook niet bij de Miljoenennota 2026. Het klopt dus niet dat er bij Miljoenennota 2026 een inschatting was van € 761 miljoen.

Bij het verwerken van de meest actuele UWV-cijfers zijn ook andere nieuwe inzichten gebruikt, specifiek met betrekking tot de ontwikkeling van de ziektebeelden psychische aandoeningen en long-covid, onder andere door opgedane inzichten vanuit het IBO WIA, wat in december 2025 is gepubliceerd:

- Psychische aandoeningen: in de UWV-cijfers van vorig jaar was voor het eerst duidelijk te zien dat de WIA-instroom als gevolg van psychische aandoeningen meer dan proportioneel was gestegen. Het was echter zeer onzeker hoe deze ontwikkeling zou doorzetten. Daarom is er destijds voor gekozen om deze extra instroomstijging in de raming als tijdelijk te veronderstellen en dus af te bouwen naar 0 aan het einde van de begrotingshorizon. Op basis van de meest actuele UWV-cijfers en het IBO WIA kan echter geconcludeerd worden dat het hier gaat om een maatschappelijke ontwikkeling die naar verwachting niet snel zal keren. Daarom is in de nieuwe raming de afbouw losgelaten. Het wijzigen van deze afname leidt tot hogere verwachte uitkeringslasten.
- Long-covid: als gevolg van de coronapandemie zijn er mensen langdurig ziek en arbeidsongeschikt geworden als gevolg van long-covid. Dit heeft geleid tot extra WIA-instroom. Ook hierbij is vorig jaar de aannahme gemaakt dat dit voor een deel een tijdelijk effect betrof. Deze extra instroom werd daarom ook gedeeltelijk afgebouwd richting het einde van de begrotingshorizon. Op basis van de meest actuele UWV-cijfers is echter niet op te maken in hoeverre deze afbouw in de werkelijkheid optreedt en of deze ook gaat optreden. Daarom is ook deze afbouw in de huidige raming losgelaten, wat leidt tot hogere verwachte WIA-instroom en dus uitkeringslasten.

Het aanpassen van deze twee aannames ligt, samen met de verwerking van de hogere instroomcijfers van het UWV uit de januarinota 2026 (zie ook het antwoord op vraag 29) ten grondslag aan de tegenvaller.

Vraag 50

De uitgaven aan de WIA worden opwaarts bijgesteld met 285 miljoen euro in 2026, oplopend naar 1.065 miljoen euro in 2031, klopt het dat dit deze informatie ook al beschikbaar was dan wel af te leiden was bij het publiceren van de januarinota van UWV op 29 januari?

Antwoord 50

De bijstelling van de WIA-uitgaven is gebaseerd op de gegevens uit de januarinota 2026 van het UWV. Ieder jaar bij Voorjaarsnota worden de ramingen voor alle uitkeringsregelingen geactualiseerd op basis van de meest recente uitvoeringsinformatie en het actuele macro-economische beeld van het CPB.

Vraag 51

De uitgaven aan de WIA worden opwaarts bijgesteld met 285 miljoen euro in 2026, oplopend naar 1.065 miljoen euro in 2031, op welk moment is de uitvoeringsinformatie hierover beschikbaar geworden?

Antwoord 51

De bijstelling van de WIA-uitgaven is gebaseerd op de gegevens uit de januarinota 2026 van het UWV. Deze is op 29 januari gepubliceerd.

Vraag 52

In hoeverre wordt de structurele 30 miljoen euro voor de aanbevelingen van de Commissie Sociaal minimum gecoördineerd met het klimaatbeleid en de noodzaak dat klimaatadaptatiemaatregelen leiden tot hogere weerbaarheid van mensen op de BES-eilanden?

Antwoord 52

De € 30 miljoen structureel uit het coalitieakkoord voor Caribisch Nederland is primair gericht op het bouwen aan een leefbaar sociaal minimum. De invulling voor deze € 30 miljoen wordt momenteel uitgewerkt.

Vraag 53

Kan nader worden toegelicht hoe de subsidietaakstelling van 2027 wordt ingevuld?

Antwoord 53

De subsidietaakstelling uit het coalitieakkoord bedraagt voor SZW circa € 1,9 miljoen vanaf 2027. Hiervan is de helft (€ 0,939 miljoen) vooralsnog ingeboekt op het algemene subsidiebudget van begrotingsartikel 2 voor subsidies voor armoede- en schuldenbeleid, ondersteuning arbeidsmarkt-regio's en vakmanschap. De andere helft van de taakstelling is ingeboekt op het subsidiebudget op begrotingsartikel 1 voor de Stimuleringsregeling leren en ontwikkelen in mkb-ondernemingen (SLIM-regeling). Uw Kamer wordt bij de ontwerp-begroting 2027 geïnformeerd over de definitieve invulling van deze bezuiniging.

Vraag 54

Klopt het dat middelen voor de uitvoeringskosten van gemeenten voor inburgering niet meegroeien met het aantal inburgeraars?

Antwoord 54

De uitvoeringskosten maken deel uit van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Middelen uit het gemeentefonds zijn vrij besteedbaar en

bewegen niet mee met de volumes. Normering vindt plaats via de indexatiesystematiek van het Gemeentefonds. Dit houdt in dat het Gemeentefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product (bbp) volgt.

Vraag 55

Kunt u aangeven hoe groot het tekort voor gemeenten is voor de uitvoering van de Wet Inburgering 2021 (Wi2021)?

Antwoord 55

In 2025 is een onderzoek naar de betaalbaarheid van de Wi2021 uitgevoerd door Cebeon. Dit onderzoek concludeert dat gemeenten in 2024 € 65–€ 80 miljoen tekort kwamen op de uitvoeringskosten ten opzichte van het structureel in het gemeentefonds beschikbaar gestelde budget.

Vraag 56

Waarom heeft de regering ervoor gekozen om geen extra middelen voor gemeenten voor de uitvoeringskosten voor inburgering op te nemen?

Antwoord 56

Het kabinet heeft de bevindingen van het kostprijsonderzoek en de geconstateerde tekorten voor de uitvoering van inburgeringstaken ter kennis genomen. Daarom verkent het kabinet samen met de VNG hoe kosten en taken in balans gehouden kunnen worden. Hierover is het kabinet in gesprek met gemeenten.

Vraag 57

Wat zijn de gevolgen van het afkomen van de tijdelijke middelen IBO-schulden voor de uitvoering van de maatregelen in het IBO, bijvoorbeeld voor de totstandkoming van het integraal schuldenoverzicht?

Antwoord 57

Een deel van de middelen voor 2026 en het restant van 2027 en 2028 met betrekking tot het IBO-schulden is tijdens de voorjaarsbesluitvorming ingezet ter dekking van onvermijdelijkheden op de SZW-begroting. In 2026 wordt er in totaal € 28,2 miljoen besteed aan maatregelen uit het IBO-schulden, bijvoorbeeld voor onderdelen van een integraal schuldenoverzicht. De realisatie en implementatie van een aantal maatregelen uit het IBO waaronder een integraal overzicht vraagt naast incidentele ook structurele financiering. In het coalitieakkoord is een envelop beschikbaar gesteld voor versterking van de armoedebestrijding en een effectieve aanpak van problematische schulden. Over de precieze invulling hiervan zal ik uw Kamer bij Miljoenennota informeren.

Vraag 58

Wat gebeurt er met de naar beneden bijgestelde 13,4 miljoen euro van het budget voor het Centraal Orgaan opvang asielzoeker (COA) voor voorinburgering? Deze meevaller loopt mee in het totale beeld van meegen en tegenvallers op de SZW-begroting. Per saldo is er een tegenvallend beeld.

Antwoord 58

Dit is als meevaller verwerkt bij de Voorjaarsnota 2026 (Kamerstukken II 2025–2026, 36 915, nr. 1). Dit is terug te vinden in tabel «XV Sociale Zaken en Werkgelegenheid: Uitgaven» op p184, in de rij «Overige meevallers».

Vragen 1e supp (kindregelingen) – gesteld aan FIN beantwoord door SZW

Vraag 402

Kunt u specificeren hoe de structurele opbrengst van circa € 53 miljoen is berekend?

Antwoord op vraag 402

Het kabinet heeft besloten om per 1 januari 2029 het recht op kinderbijslag (AKW) en de daaraan gekoppelde aanspraak op het kindgebonden budget (WKB) af te schaffen voor 16- en 17-jarige studenten in het hoger onderwijs (hbo/wo) die reeds recht hebben op studiefinanciering.

In de raming van deze maatregel is daarbij op basis van CBS-gegevens over de jaarlijkse instroom van het aantal leerlingen in het hoger onderwijs verondersteld dat structureel voor circa 15.200 16- en 17-jarige studenten in het hoger onderwijs het recht op AKW komt te vervallen. Verder valt structureel naar schatting voor circa 9.300 studenten het recht op WKB weg, voor de WKB gaat het om een enigszins kleinere populatie studenten voor wie het recht komt te vervallen aangezien om in aanmerking te komen voor WKB inkomens- en vermogens-eisen gelden. Deze aantallen zijn vervolgens vermenigvuldigd met het (gemiddelde) recht op AKW en WKB voor 16- en 17-jarigen. Structureel levert de maatregel circa € 53 miljoen op. De vormgeving van deze maatregel wordt betrokken bij de verdere uitwerking van de nieuwe kindregeling.

Vraag 403

Kunt u aangeven wat de inkomenseffecten van deze maatregel zijn voor de betrokken huishoudens, uitgesplitst naar inkomensgroep?

Vraag 406

Kunt u aangeven wat de inkomenseffecten van het afschaffen van AKW en WKB voor 16- en 17-jarigen met recht op studiefinanciering zijn, uitgesplitst naar inkomensgroep, en hoeveel huishoudens hierdoor worden geraakt?

Antwoord op vraag 403 en 406

Het is niet mogelijk om inkomenseffecten te berekenen volgens de standaard inkomensgroepen, omdat het model voor de berekening van inkomenseffecten- en koopkrachtcijfers geen gegevens bevat over de studiefinanciering. Het recht op de kindregelingen vervalt nu wanneer een kind 18 jaar wordt. Door deze maatregel vervalt het recht eerder, indien een kind recht krijgt op studiefinanciering. De precieze vormgeving, zoals per wanneer in het jaar het recht op de kindregelingen precies vervalt, moet nog worden uitgewerkt. Dat bepaalt ook het inkomenseffect.

Wel kunnen de effecten geïllustreerd worden met voorbeelden: in 2026 ontvangt een alleenstaande ouder met één kind en een laag inkomen, circa € 1.700 aan kinderbijslag en maximaal € 6.950 aan kindgebonden budget (€ 3.550 plus alleenstaande ouderkop van circa € 3.400) op jaarbasis. Een paar ontvangt de alleenstaande-ouderkop niet en krijgt dus maximaal € 1.700 aan kinderbijslag plus € 3.550 aan kindgebonden budget. De precieze gevolgen hangen af van de huishoudsituatie. Het bedrag aan kindgebonden budget is bijvoorbeeld inkomensafhankelijk. En of de alleenstaande-ouderkop vervalt, hangt af van of er nog andere minderjarige kinderen in het huishouden zijn.

Wanneer het kind gaat studeren en thuis blijft wonen, ontvangt het kind in 2026 circa € 1.560 aan thuiswonende basisbeurs, maximaal € 5.900 aanvullende beurs op jaarbasis (bij recht op studiefinanciering gedurende

het gehele jaar) en een reisproduct. Bij het vaststellen van de hoogte van de aanvullende beurs wordt rekening gehouden met het inkomen van beide ouders en met schoolgaande of studerende broers en zussen.